

gospodarske, obrtniške in narodne.

zhajajo vsako sredo po celi pólí. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrť leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrť leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 5. julija 1876.

O b s e g: Vinogradska razstava in vinotrťtvo v Mariboru leta 1876. — O obdelovanji travnikov. — Kmetijski zgodovinski spomini vsega sveta vredjeni po mesecih. (Dalje.) — Gospodarska skušnja. — Gospodarske novice. — O Slomškovih pesmih. — Slovansko slovstvo. — Evropske vojne razmere z ozirom na orijentalško vprašanje. — Turška pravica. — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.**Vinogradska razstava in vinotrťtvo
v Mariboru leta 1876.**

Shod Avstrijskih vinorejcev se 20. septembra tega leta začne in 23. končá.

Vdeležiti se ga smejo deželani vseh dežel brez razločka.

Razpostava in vinotrťtvo se bode vršilo med 17. in 24. septembrom.

Na razstavo pridejo:

V 1. skupino: vina. V 2. skupino: stranski pridelki vinstva. V 3. skupino: grozdje. V 4. skupino: posode, stroji in tvarine. V 5. skupino: podučila in književnost gledé vinstva in kletarstva.

V skupino 1. in 2. smejo se od razstavnikov samo pridelki dežel Avstrijskih pošiljati, v skupine 3., 4. in 5. pa predmeti iz vseh dežel brez razločka.

Nadrobni pregledi in naznanilni listki se na zahtevanje brez poštnine dopošiljajo, in se za brzo naznanjenje dotičnih adres uljudno prosi.

V Mariboru junija mesca 1876.

Središčni odbor.

O obdelovanji travnikov.

Po Ad. Trientel-nu.

Ko smo v zadnjem našem listu gospodarjem našim razkladali, kedaj je pravi čas kositi senožeti (travnike), nam je došel v roke tednik kmetijske družbe Salcburške, v katerem umnim našim kmetovalcem že dobro znani mož Adolf Trientel o obdelovanji travnikov jako pametne nauke razklada, ne izmišljene, ampak po večletnih skušinjah posnete.

Naj tudi iz njegovih naukov podamo nekoliko kosčkov. Gosp. Trientel med drugim piše tako-le:

Kmetje večkrat in to po pravici pravijo: „kmet se nikoli ne izuči; zmirom skusi kaj, kar poprej še ni vedel.“ To pač veljá tudi o tem, kako trave sejati. O tem še marsikaj ne vemo, kar nam na lastni senožeti pred nosom leži.

Ministerstvo kmetijstva nekaterim družbam kmetijskim tudi denarne podpore daje za nakup travnih semen, in s tem kaže, kaj še tú in tam manjka.

Nekateri pravijo: „vsaj ni treba travnih semen, senožeti drob je tudi dober.“ — Res je to, če na senožeti rastejo dobre in prave trave. Al taka pa ni na vseh travnicah, in zato pridejo z nedobrim senenim drobom na travnike trave, ki so le malo prida, ali vsaj dobrih ne toliko, kolikor bi jih treba bilo. Sploh bi se morala po vseh travnicah najbolj trave ravnó tako zasevati, kakor se na polji seje to ali uno žito ali kaj drugega.

Vsakako je tedaj potreba, da si gospodar na senožetih svojih s pravočasnim in zadostnim zasejanjem semena različnih trav zagotovi vkljub vsacemu vremenu in drugim uimam gosto rašč sená.

Deteljá, kakor vsak poljedelec vé, je živini izvrstna klaja; al ona na vlažnih senicah (podih) zamrje; seme deteljno je drago in se več let zaporedoma ne sme sejati. Mešanica tedaj, to je, trava mešana z deteljami, ugaja našim senožetim najbolje.

Zato pa ni treba, da bi si kmet zmirom semena kupoval. Kakor za druge pridelke na polji svojim ne skrbi s tem, da bi semen kupoval, ampak si jih sam pridelá, tako si lahko oskrbi travnih semen po domačem pridelku. Izprva naj le od taci rastlin, ki so dobre in so mu po vseči, nabira semena; tako nabrano seme naj seje na poseben kos svojega zemljišča in pustí, da rastline te popolnoma dozori. Tako si pridelá sam lepega semena. Iz začetka bo morebiti marsikateremu kmetu treba, v štacuni travnih semen kupiti. Ko si je pa prav dobro senožet zasejal, potem ne bo mu treba več v štacuno hoditi, le trave na enem kosu senožeti naj ne pokosí z drugim senom vred, ampak ta kos naj pustí, da trava dobro dozori, in tako ima semenico sam domá.

Taka umetna setev travnih semen je posebno potrebna na mrzlih visocih planinah, kajti ondi se travna semena sama po sebi le počasi zasejejo.

Je pa tudi taci senožet dokaj, ki so polne plevela, na priliko, podleska itd. Take senožeti je treba preorati, da se malopridne rastline odpravijo, in ob pravem času zasejati z dobrimi semeni. Kdor tega noče storiti, ne ostaja mu drugega, kakor to, ali da plevél vsako leto izruje ali pa ga rasti pusti.

Dokaj je pa tudi mokrih senožeti na lepem kraji. Grabni se kopljejo na taci senožetih, da bi se voda odtekala, al večidel se to godí tako, da malo ali celó nič ne pomaga, in zakaj ne? — zato, ker se grabnom ni naredil tak padež, da bi voda lahko odtekala, ali da uravnava grabnov ni prava, ali da grabni niso

dovolj globoki. Najmanj mora vsak graben 4 čevlje globok biti, da je pravi vodotoč, včasih pa je treba ga še globokeje narediti. Še veliko bolji pa, ko odprti grabni, so vodotoči z lončenimi ceví, ki jih Andrej Net na Kokrici nad Kranjem izdeluje, ki so bile v „Novicah“ že večkrat riporočane. To bila bi prava drenaža, ki je bolj stanoviten in tudi cenejši vodotoč. Se vé da takih vodotočev napravljati ne more kmet sam, ampak človek, ki je izveden v tem, da se naredijo v resnici kanali, ki vodo odpeljujejo iz močvirne senožeti.

Res je, da na suho devanje močvirnega svetá stane denarjev, včasih veliko denarjev; al res je tudi, da na suho djan svet se s trikrat večim doneskom kmalu poplača.

Kmetijski zgodovinski spomini vsega sveta vredjeni po mesecih.

Po „Oesterr. Landw. Wochenblatt.“

(Dalje.)

Meseca junija.

Dné	Leta	
24.	993.	je nehalo deževati in do 9. novembra onega leta ni ne kapljice dežja več padlo na zemljo v Evropi. Zgodovina se ne spominja tako dolzega časa (4 cele mesece) brez dežja. Nasledki take suše so bili lakota in pa kužne bolezni človeške in živalske.
24.	1811.	so pri nekem kosilu v Elberfeldu na Pruskem jedli kruh in pili vino, ki sta oba bila pridelana tisto leto. Na več krajih so to leto rž želi pred košnjo sená.
25.	1864.	je umrl Viljem I., kralj Würtemberški, ki je bil tako vnet za povzdigo kmetijstva, da so ga imenovali „kralja kmetijstva“; on je ustanovil slavnoznano šolo kmetijstva v Hohenheimu, mnogo kobilstev itd.
26.	1522.	Prvi začetek z rajževo setvijo po Trivulci-u v Lombardiji.
26.	1772.	je bil najbolj vroč dan celega 18. stoletja; v Bruselji v Belgiji je gorkomer v senci kazal 35 stopinj R.
27.	1827.	Poskušnja s prvo Patrick Bellovo kosilnico v Carmilli-u na Škotskem.
27.	1846.	Kraljica Angleška Viktorija potrdi postavo, po kateri se odpravi žitna colnina.
30.	1174.	je začelo v Evropi deževati in je deževalo do konec leta skoro neprenehoma. Povodinj je bilo brez konca in kraja tako, da so se bali občnega potopa.
30.	1788.	je dobil Sandilands prvi patent na travokosilnico na Angleškem.
30.	1804.	Slavni kmetijstva učenik Albrecht Thaer rodovitno posestvo Wollupsko, ki ga je dobil od Pruske vlade, zamenja z manj rodovitnim posestvom Möglinskim zato, da dokaže, kaj se z umnim obdelovanjem tudi na malo rodovitni zemlji doseči dá.

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarska skušnja.

* *Da se lesene reči pod prostim nebom dalje časa trdne ohranijo*, priporoča nek Anglešk časnik, naj se lesovje namaže z lanenim oljem, kateremu je pri-mešan ogelni prah.

Gospodarske novice.

* *Amerikanske motike.* — Te motike so iz jekla izdelane, so tanke in tedaj mnogo bolj lahke, kakor so navadno naše železne. Delavec, ki ima tako jekleno motiko v rokah, se manj vtrudi, hitreje koplje in več opravi, ker tenka motika rada seka in se dobro v zemljo vdira. Te nove motike (Amerikanische Stahlhauen) imajo različno podobo in velikost po razni potrebi, zato imajo tudi različno ceno; namreč od 75 kr. do 1 gold. 75 kr. Največo zalogo takih motik ima na Dunaji trgovec: Adalbert Pollak, Wien, I. Bräunerstrasse 6. — Ker jih vnanji kmetovalci zelo hvalijo, bilo bi želeti, da jih tudi naši trgovci na prodaj postavijo.

* *Razstava v Filadelfiji (v Ameriki)* je po poročilih, ki smo jih dozdej brali, velikanska, in posebno razstava kmetijskih stvarí, med njimi pa kmetijskih mašin v prvi vrsti, taka, da presega vse dosedanje razstave.

* „*Za kebrovo leto*“ bilo je po več deželah razglašeno letošnje leto. K sreči je te požrešne goste mrzli in sneženi maj večidel zatrl, a ne povsod; junija meseca jih je k življenji izbudila toplota posebno na severnem Moravskem, da se jih je ondi na milijone prikazalo, ki so junija meseca pokončali drevje, katerega ni vzel mraz maja meseca, ker kmetovalci nič niso storili za vničenje tega mrčesa. Koliko je bilo hroščev na Moravskem, vidi se lahko iz tega, da, na priliko, ena sama grajščina jih je nabrala 41 hektolitrov (1 hektoliter je po stari meri 1 vedro, 30 bokalov in $2\frac{3}{4}$ maslica) ali 1 milijon in 230.000 kebrov in da županiji v Kotovinu so jih na 14 vozéh pripeljali 96 hektolitrov, za katere je ona premije dala.

Slovstvene stvari.

O Slomšekovih pesmih

došlo nam je sledeče naznanilo:

„Ravnokar se je v tiskarni družbe sv. Mohora v Celovcu dokončalo tiskanje Slomšekovih pesmi. Do srede t. m. bo vezanje dogotovljeno in se prične razpošiljatev.

Kdor želi, da se mu te pesmi takoj po izidu pošljejo, naj se v kratkem oglasi. Naročila sprejema sl. tiskarna družbe sv. Mohora v Celovcu, sl. opravništvo „Slov. Gospodarja“ v Mariboru in podpisani izdajatelj sam.

Knjiga obsega nekaj čez 17 pól srednje osmerke. Papir in tisek, vse je jako lepo in okusno. Dodana sta pesmam spredaj dva predgovora Slomškova, potem kratke „životopisne črtice“ in „beseda urednikova“; na konci pa bibliografija Slomšekovih del in spisov. Oskrbeli in pridjali smo tudi podobo nepozabljivega nam vladike, kakoršna se je nahajala v „Drobtincah“ leta 1863.

Toliko že naprej lahko rečemo, da bode ta knjiga razveselila vsako domoljubno slovensko srce.

Ceno smo postavili, kolikor je največ moči bilo, nizko. Broširan iztis veljá 90 krajc., trdo vezan (kakor so navadno bile „Drobtinice“) pa 1 gold. Kdor vzame 12 iztisov, dobí 13tega po vrh. Čisti znesek je namenjen za izdavanje ostalih Slomšekovih spisov.“

V Ptuj 1. julija 1876.

Izdajatelj:

Mih. Lendovšek, kaplan in katehet.